Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind II 1842-49

Citation: Heiberg, Johanne Luise: ”Et liv genoplevet i erindringen”, i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 82. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr02-shoot-idm140151022337872/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

tyende, kendte man hans storartede velgørenhed til højre og venstre, ofte øvet på den fineste og kærligste måde, da kunne man ikke tvivle om, at her var et hjerte, ikke udtørret, men varmt og blødt. Men ingen af hans omgivelser kom den så længe lukkede natur til hjælp; man havde vænnet sig til at undgå, til at frygte ham, og ingen hørte den tavse klage i hans bryst, der lød: »Kom mig imøde! Jeg ønsker ikke længere at lukke mig ude fra eder!« Hvad var grunden til Suhrs venskab og hengivenhed for mig? Hvad var grunden til, at han ikke længere kunne undvære [mig?] Tro mig, ene og alene min frimodighed, min ligefremhed, min åbenhed imod ham. For første gang i mange år trådte et menneske ham imøde, uden frygt, uden forbehold, og, hvad der især var af virkning, uden selv at ane, at her var noget at vige tilbage for. Jeg talte ham frit til. Jeg dadlede hans anskuelser på mange punkter; det længe indesluttede liv havde gjort dem skæve i mangt og meget; jeg kæmpede med ham om disse anskuelsers rigtighed, ja, jeg vovede at sige til ham – ikke for at belære ham, men fordi det var min natur at være åben imod mine venner –: »Hvad De her ytrer, er stygt og galt. De må forandre dette.« Ofte tænkte jeg, når han var gået efter en sådan samtale: Han er vist nu så vred, at han ikke mere vender tilbage; men lad ham blive borte, hvis han ikke kan tåle at høre sandheden. Men han kom altid tilbage, mildere end nogensinde før. Havde jeg smigret den rige mand, snakket ham efter munden, var vort forhold aldrig blevet det, det var: et forhold, bygget på gensidig agtelse, rent i sit udspring og rent i sine virkninger; af den grund kunne det holde ud i længden.

Al sans for, al kærlighed til kunst var igrunden Suhrs natur fremmed. Ved at komme meget i vort hus blev han ligesom tvunget ind i ideale interesser, der hidtil havde været ham aldeles ligegyldige. Han blev tvunget til at lytte, når talen faldt på kunst, på litteratur, og dette virkede i det mindste så meget, at han ikke længer betragtede alt herhen hørende som tant og fjas, ikke mere syntes, at en kunstner, en digter var et unyttigt medlem af staten, men fik en forestilling om, at det dog var muligt, at også disse mennesker havde en betydning i samfundet. Det kneb imidlertid for Suhr at vinde op til disse betragtninger. I hans rigt forsynede hus i byen, på Sølyst fandtes ikke et maleri, ikke en statue, ikke

et bogskab. Vore maleres og billedhuggeres stilling var på dette tidspunkt og en del år efter højst mislig, og dog havde vi udmærkede kunstnere; men på ganske få undtagelser nær købte ingen private kunstværker. Slette billeder, dårlige kopier så man hænge omkring i husene, men ingen virkelige kunstværker. Man gøs for deres pris og fandt det at være en overdreven luksus, om private ville indlade sig herpå; hvad der solgtes, gik til de offentlige samlinger og begravedes bag deres mure, i stedet for at føres ud i livet, hvor det dagligt kunne ses og vække sansen. Jeg bebrejdede Suhr, at han havde penge til alle livets andre nydelser, men ikke en skilling til dette formål. »Jeg forstår mig ikke herpå,« sagde han, »og har ingen nydelse heraf.« – »Det er ligemeget,« svarede jeg, »De bør alligevel købe billeder, ja, det er på en måde Deres pligt. Når ikke rige mænd vil gøre dette, hvem skal da? At fremme kunsten er lige så fuldt en borgerlig dyd som at fremme så meget andet i staten, hvortil De ikke nægter Deres bistand.« Suhr var en god borger i ordets bedste betydning. Han nægtede ellers aldrig sin bistand, når noget fortjente at ophjælpes; ikkun kunsten havde hidtil intet fornummet fra ham. Han hørte med en betænkelig mine på min dadel. Inden få år fandtes på Solyst billeder af Marstrand, Skovgaard, fru Jerichau, Exner og flere; billedhuggerarbejder af Thorvaldsen og Jerichau, og et stort, i det hele taget godt bibliotek, mest af danske, men til dels og af tyske, engelske og franske bøger. Ordsproget: »L'appétit vient en mangeant,« viste sig også her som rigtigt. I begyndelsen købte Suhr kunstværker af pligt, efterhånden af lyst; og ofte glædede jeg mig over at se ham selv i biblioteket, fordybet i en eller anden bog. Ikke få fattige kunstnere har Suhr rakt en hjælpsom hånd, men hvem vidste det, hvem kendte det? Suhr selv glemte det og talte aldrig derom. Herpå havde jeg flere gange mærkelige beviser. Et mindes jeg i dette øjeblik. En kunstner af mit bekendtskab sagde en dag til mig: »Jeg er så glad og lykkelig i dag; jeg vil tale til Dem derom, thi De ved vel, hvad Suhr har gjort for mig, han har vel fortalt Dem det?« Jeg afbrød ham straks og sagde: »De skal ikke gøre mig til Deres fortrolige, ifald De ellers ikke har lyst dertil; jeg forsikrer Dem, at Suhr ikke har nævnet et ord til mig Dem angående.« – »Nu vel,« sagde han, »ligemeget, jeg kan ikke lade være at meddele Dem min glæde.« Og nu fortalte han, at Suhr havde

hjulpet ham med en betydelig sum, hvis savn ville have sat ham i den ulykkeligste stilling. »Og De skulle se,« vedblev han, »på hvor smuk og ædel en måde han ydede mig denne hjælp.« – Suhr havde virkelig ikke med et ord berørt denne sag for mig. En dag bragte jeg i en samtale med Suhr denne kunstner på bane, idet jeg roste ham. Jeg havde det ønske at takke Suhr for hans godhed mod ham, men fik ikke dette ønske opfyldt, thi på mine lovtaler svarede Suhr kun: »Jeg kender ham ikke personligt!« Og denne sag kom ikke oftere på omtale imellem os.

Så snart jeg fik vished om Suhrs store godhed og hengivenhed for mig, havde jeg fast besluttet aldrig at misbruge den ved at plage ham med anmodninger om pengehjælp, uagtet snart en, snart en anden henvendte sig til mig med begæring om at gøre min indflydelse gældende. Jeg svarede altid nej, men undertiden tilføjede jeg: »Bede Suhr om understøttelse for Dem gør jeg ikke, men jeg skal se at finde lejlighed til at fortælle ham Deres historie; ifald han da vil, så ved han, hvor der er brug for en hjælp; men mit venskab skal ikke være ham en byrde, der skal pålægge ham snart et, snart et andet.« Idet jeg nu holdt mit ord og i samtalens løb meddelte Suhr, hvad jeg vidste, svarede han næsten aldrig herpå; men hvor ofte erfarede jeg ikke kort efter til min glæde, at mine ord ikke havde været spildte. Man aner næppe, i hvilken udstrækning denne mand øvede sine velgerninger. At en og anden også undertiden har måttet mærke, at han stod lige overfor den strenge forretningsmand, er vel muligt, thi lige så lidt anes det, i hvilken grad der stilles fordringer til slige rige mænd; enhver tror, at han er den eneste, der henvender sig, og bedømmer derfor ethvert afslag strengt og hårdt.

Jeg har her på ét sted med megen udførlighed omtalt denne mand, fordi jeg i det følgende ofte bliver nødt til at nævne denne ven, og jeg ønskede, at man da skulle have et billede af den, om hvem talen er, et billede af hans person, et billede af hans omgivelser, et billede af det Sølyst, hvor vi i mange år opholdt os en månedstid hver sommer.

Til trods for alt, hvad vor elskværdige vært udfandt til vor behagelighed under dette vort første ophold på Sølyst, var jeg dog ret glad den dag, vi efter en måneds ophold tog afsked for atter at drage ind i vort eget hjem i Bakkehuset, hvor vi havde besluttet